

איתן פרנס

מנכ"ל איגוד חברות אנרגיה ירוקה לישראל

ציטוט

פרנס א. 2019. עידוד שרפת דלקים יבוא בהכרח על חשבון השימוש באנרגיה ממקורות מתחדשים. אקולוגיה וסביבה 10(3). העתק

עידוד שרפת דלקים יבוא בהכרח על חשבון השימוש באנרגיה ממקורות מתחדשים

October, 2019 ב15

גיליון סתיו 2019 / כרך 10(3)

ככלל, איגוד חברות אנרגיה ירוקה לישראל אינו תומך בקידום השימוש בטכנולוגיות שרפת דלקים, לרבות ייצור משולב של חשמל וחום (cogeneration). הקמת מתקני ייצור משולב, שנועדו לספק חשמל לצד פתרונות אקלום לצרכנים בינוניים וקטנים (למשל במתחמי מגורים ובמתחמי מסחר) "מחייבים" את הצרכנים להשתמש באנרגיה שמקורה בשרפת דלקים, לפחות למשך שני עשורים. כלומר, הם יהיו לכודים בהתחייבויות שלהם וימשיכו להסתמך על אנרגיה משרפת דלקים. בפני צרכנים אלה תיחסם האפשרות המיטיבה של שימוש באנרגיה ממקורות מתחדשים. לכן, לדעתנו, עידוד הקמת מרכזי אנרגיה הפועלים על דלק הוא פסול. מעבר לזיהום המקומי ולהגברת פליטות גזי החממה, הצרכנים יהיו תלויים בכלכלת הדלקים, דהיינו בעלויות המשתנות של הדלקים שאין להם כל יכולת להשפיע עליהן.

להמחשה, בניית שכונה ולצידה תחנת ייצור חשמל גזית עם ייצור משולב לחימום או אף לקירור, מחייבת השקעה שזמן ההחזר שלה מתקרב לעשור, ומן הסתם גם לאחר החזר ההשקעה היא תמשיך לפעול לפחות עוד כעשור לשם יצירת רווח לצרכנים.

מאותם נימוקים אנו אף מזהירים מקידום תשתיות יקרות של גז טבעי, כאשר מדובר בצרכנים שיכולים להיות מוסבים לחשמל. צריך לזכור שתשתית רשת החשמל כבר קיימת, והיא נמצאת במגמת פיתוח תמידית. במקומות שהקמה של מתקן ייצור משולב מצריכה גם הקמה של תשתית גז טבעי, יש להביא בחשבון גם את עלותה של התשתית החדשה, כלכלית וסביבתית כאחת. נוסף על כך, צריך להביא בחשבון גם את עלות פירוקה, שהרי הצפי הוא שמערכות אנרגיה ירוקות זולות ונקיות יחליפו בעתיד הלא רחוק את מערכות הדלק.

המעבר למקורות אנרגיה מתחדשת הוא עולמי, ורובן המוחלט של המדינות עוסקות בנושא ומקדמות אותו. קרוב ל-26% מהחשמל בעולם מסופקים כיום מאנרגיה מתחדשת (הידרו-אלקטרית, אנרגיית רוח, אנרגיית שמש, אנרגיה גאו-תרמית ואנרגיה מפסולת). התחום החל להתפתח בקצב מהיר לאחר החשיפה הציבורית למשבר האקלים ולתוצאותיו. בעקבות הסכם פריז בשנת 2015 התחייבה ישראל לצד כ-200 מדינות נוספות ליעדים לאומיים להפחתת פליטות גזי חממה, דבר שמתבסס על הפחתת השימוש בדלקים לחשמל ולתחבורה. בישראל תוקן בשנת 2017 חוק החשמל והפך את יעדי ישראל לייצור חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשת לחובה בחוק. ישראל מחויבת ליעד ייצור ממקורות מתחדשים של 10% מצריכת החשמל הלאומית בשנת 2020, 13% בשנת 2025 ולפחות 17% בשנת 2030. אנו צופים שהיעדים ישתנו, שכן הם נמוכים מאוד בהשוואה ליעדי מדינות הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכליים (OECD).

חלופה להקמת מתקנים שכונתיים של ייצור משולב היא הקמת מתקן שכונתי לאגירת חשמל. מתקן שכזה יכול לאגור חשמל מרשת החשמל (כזה שמיוצר מתמהיל דלקים שהופך במהירות לירוק יותר ויותר) או כזה שמיוצר מאנרגית השמש במרחב השכונה, או שילוב של שניהם.

לפסילה של הקמת מרכזי אנרגיה הפועלים על דלק יש יוצאי דופן, ואלה הם מקרים של צרכנים תרמיים שאין להם פתרון חשמלי. דהיינו, כאשר אין פתרון להסבה של מערכת

תרמית למערכת חשמלית, יש לנצל את מקור החום השיווי וכך להפיק את מרב האנרגיה. לרוב מדובר באתרים של תעשייה, ובפרט תעשייה כבדה, אך לא רק. גם בתחום הטיפול בפסולת צפויים לקום מתקנים תרמיים שאת החום השיווי שלהם חובה לנצל.
